

Handläggare

Ulf Broström
0152-29106

Valnämnden

Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur

Förslag till beslut

Valnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. folkomröstning inte ska hållas i fråga om ny skolstruktur.

Beskrivning av ärendet

Ett folkinitiativ om folkomröstning lämnades till kommunen den 8 december 2017. Folkinitiativet vill få till stånd en folkomröstning om ny skolstruktur. Bakgrunden till folkinitiativet är att barn- och utbildningsnämnden utfört en skolstrukturutredning med syfte att komma med ett förslag om att frigöra ekonomiska resurser genom en effektivare skol-/lokalstruktur för att förbättra lärmiljön i grundskolan i Strängnäs. Med anledning av skolstrukturutredningen har barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen föreslagit kommunfullmäktige besluta att uppdra till barn- och utbildningsnämnden att påbörja och genomföra förslag 2 enligt rapport Skolstruktur för inkluderande lärmiljö, 2017-10-16. Förslag 2 innebär:

- Verksamheten i förskoleklass, grundskolan och fritidshemmet vid Fogdö skola ska upphöra.
- Verksamheten i förskoleklass, grundskolan och fritidshemmet vid Härad skola ska upphöra.
- Verksamheten i förskoleklass, grundskolan och fritidshemmet vid Länna skola ska upphöra.
- Verksamheten i grundskolans årskurs 7-9 vid Stallarholmsskolan ska upphöra.
- Verksamheten vid grundskolans årskurs 7-9 vid Karinslundsskolan ska upphöra.
- Verksamhet i förskoleklass, grundskolans årskurs 1-3 och fritidshem ska påbörjas vid Karinslundsskolan. Nuvarande verksamhet i grundskolans årskurs 4-6, samt fritidshem för motsvarande åldrar bibehålls.

Planeringen är, att om kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget från barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen, påbörja strukturförändringen höstterminen 2018 och att den ska vara helt genomförd till höstterminen 2019.

Enligt folkinitiativet ska en folkomröstning ge svar på kommunmedlemmarnas syn på frågan om landsbygdsskolorna i Härad, Fogdö och Länna ska bevaras eller läggas ned samt om Stallarholmskolans årskurs 7-9 ska flytta till Mariefred och Karinslundsskolans årskurs 7-9 ska flytta till Paulinska skolan.

Kommunfullmäktige beslutade den 18 december 2017 att ärende om folkomröstning i fråga om ny skolstruktur får väckas. Ärendet remitterades i samband med beslutet till valnämnden och barn- och utbildningsnämnden för beredning. Kommunfullmäktige ska, med beaktande av remissinstansernas yttranden, i nästa steg fatta beslut om folkomröstning ska genomföras eller inte om den fråga som initiativet avser. Kommunfullmäktige ska besluta om folkomröstning om ärendet är av sådan art att fullmäktige kan besluta om det, och inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget.

Valnämnden är kommunens organ för valtekniska frågor och ansvarar för att allmänna val till riksdagen, landstings- och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet och folkomröstningar genomförs.

Åtgärder och aktiviteter vid en lokal folkomröstning
Hur en kommunal folkomröstning ska genomföras regleras i lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar.

I anslutning till att fullmäktige beslutar om att hålla en folkomröstning ska fullmäktige besluta om

1. dag för omröstningen,
2. omröstningsdistrikt och omröstningslokaler,
3. den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade,
4. röstsedlarnas antal, innehåll och utseende,
5. huruvida röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen, samt
6. när röstsammanräkningen senast ska vara avslutad.

Ovan nämnda beslut kan fattas vid sammanträde då beslut om att hålla folkomröstning fattas eller på nästkommande fullmäktigesammanträde. Besluten fattas med enkel majoritet.

Ett folkinitiativ bör leda till att en folkomröstning hålls inom skälig tid. Det kan i vissa fall innebära att det inte är möjligt att avvakta till nästa allmänna val även om det skulle ha både praktiska och ekonomiska fördelar. Det är fullmäktige som med hänsyn till omständigheterna får finna en lämplig tid för folkomröstningen. Samråd om dag för omröstning ska ske med Valmyndigheten senaste tre månader före omröstningsdagen.

Kommunen ansvarar för att informera väljarna om folkomröstningen och om vilka regler som gäller.

Röstsedlar och eventuellt material från Valmyndigheten ska beställas senast två månader före valdagen. Den centrala valmyndigheten tillhandahåller uppgifter för framställning av röstlängder och röstkort efter anmälan. Kommunen ska sluta avtal med ett tryckeri och beställa röstsedlar. I god tid innan ska Valmyndigheten ha uppgifter om vallokaler och öppettider. Det är kommunen som svarar för kostnaden för att trycka och distribuera röstkortet.

En folkomröstning är enbart rådgivande. Efter omröstningen ankommer det på kommunfullmäktige att genom vanligt majoritetsbeslut bestämma åtgärder och prioriteringar.

Beredning

Valnämnden kan ta ställning till folkinitiativets förslag om kommunal folkomröstning utifrån ett valtekniskt perspektiv. Då valnämnden svarar för genomförandet av kommunala folkomröstningar hänför sig nämndens yttrande till att belysa lagliga och praktiska förutsättningar samt kostnader för en kommunal folkomröstning.

Folkomröstningens syfte

Det förstärkta folkinitiativet är i första hand ett pro-aktivt verktyg för medborgarna att bli delaktiga i beslutsprocessen. Det vill säga att folkinitiativ i första hand bör ta upp nya frågor och lägga egna förslag. Samtidigt kan det inte uteslutas att folkinitiativ väcks som en reaktion på en fråga som diskuteras i till exempel fullmäktige. Det finns inte heller något hinder mot att väcka ett folkinitiativ i en fråga där beslutet redan verkställts eller för fullmäktige att säga ja till att genomföra en sådan folkomröstning. Även när fullmäktige tar ställning till ett sådant initiativ krävs dock en kvalificerad majoritet för att säga nej till att genomföra en folkomröstning, till exempel om man anser att initiativet kommer för sent för att kunna påverka en fråga.

Förhållningssättet att en folkomröstning som hålls med anledning av ett folkinitiativ ska genomföras som ett led i beredningen av ett ärende framgår även av förarbetena till de nya folkinitiativsreglerna, proposition 2009/10:80.

Utformning av fråga och svarsalternativ

Det är fullmäktige som beslutar om utformningen av frågan och svarsalternativen, ärendet bereds i valnämnden. Det är av stor vikt att frågan utformas på ett sådant sätt att den inte kan missförstås eller tolkas på olika sätt, det samma gäller svarsalternativen. Det ska vara klart och tydligt för alla vad folkomröstningen gäller. Det är vidare viktigt att fråga och svarsalternativ

formuleras på ett sådant sätt att resultatet kan fylla en reellt rådgivande funktion i fullmäktiges fortsatta handläggning.

Valnämnden har därför i beredningen av yttrande om folkomröstning ska genomföras eller inte att ta ställning till om frågan som är formulerad i folkinitiativet kan uppfylla de krav som ovan angetts. Utifrån folkinitiativets formulering kan frågan i en eventuell folkomröstning vara följande. Anser du att skolorna i Härad, Fogdö och Länna ska läggas ned samt att Stallarholmskolans årskurs 7-9 ska flytta till Mariefred och Karinslundsskolans årskurs 7-9 ska flytta till Paulinska skolan. Svar Ja eller Nej. Utifrån resultatet av denna frågeställning skulle kommunfullmäktige kunna besluta om antingen oförändrad skolstruktur eller förändrad skolstruktur enligt utredningens förslag 2.

Valdeltagande

En viktig fråga för folkomröstningens legitimitet är valdeltagande. Det finns ingen reglering om att valdeltagandet ska uppnå ett visst antal personer eller procent för att folkomröstningen ska bli giltig. Ett motiv för att regering och riksdag valde att inte införa sådana regler är att kommunala folkomröstningar är rådgivande och att ledamöterna faktiskt kan ta hänsyn till deltagandet när man värderar resultatet. Risker vid ett lågt valdeltagande är att resultatets representativitet ifrågasätts, det är valnämndens uppgift att vid beredningen av yttrandet till kommunfullmäktige beakta frågan om valdeltagande och vid genomförandet av en folkomröstning verka för ett högt valdeltagande.

De flesta lokala folkomröstningar genomförs i samband med allmänna val, det borgar för ett högre valdeltagande. Vid ett bifall till nu aktuellt folkinitiativ innebär det med all sannolikhet att folkomröstningen genomförs samtidigt med det allmänna valet 2018.

Vid en genomgång av några av de kommuner som genomfört en kommunal folkomröstning på senare år kan utläsas att valdeltagandet inte uppnått mer än 30-50 %. I folkomröstningen om skolorganisationen i Strängnäs kommun 2013 var valdeltagandet 17 % av de röstberättigade.

Skolstrukturen i Strängnäs är en fråga som direkt rör en begränsad del av medborgarna utifrån att det berör skolan som verksamhetsområde. Geografiskt berör det dock stora delar av kommunen. Oaktat valnämndens insats vid en eventuell folkomröstning och att folkomröstningen inte är beslutande, har valnämnden att i sin beredning till kommunfullmäktige värdera betydelsen av förväntat valdeltagande och resultatet vid en eventuell folkomröstning. Ett sätt att minska risken för ett lågt valdeltagande är att genomföra en eventuell folkomröstning samtidigt med det allmänna valet 2018.

Ekonomiska och praktiska konsekvenser

Folkomröstningen 2013 om skolorganisationen kostade Strängnäs kommun drygt 500 000 kronor. En rimlig beräkning av vad en kommunal folkomröstning skulle kosta om den genomförs samtidigt med det allmänna valet är ca 100 000 kronor. Beaktat att samtliga kostnader för tryck, distribution, information, genomförande med mera åligger kommunen.

En förutsättning för att en kommunal folkomröstning kan genomföras är att valnämnden tillförs nödvändiga personella och ekonomiska resurser.

Motiv till valnämndens förslag till beslut

Valnämnden rekommenderar att kommunal folkomröstning i denna fråga inte genomförs. Ställningstagande görs mot bakgrund av extra kostnader, att valdeltagandet riskerar att bli lågt även om folkomröstning görs samtidigt med allmänna val och resultatets legitimitet därför kan ifrågasättas samt att strukturförändringen kan ha påbörjats innan en rådgivande folkomröstnings resultat är klart. Frågan om skolstrukturen är ett ärende som endast är en del av en större helhet rörande den långsiktiga ekonomiska planeringen i Strängnäs kommun. Syftet med en rådgivande kommunal folkomröstning riskerar därmed att förfelas.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Uppföljning

Stabsavdelningen följer upp kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

Inga handlingar bifogas.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Ulf Broström
Chefsjurist

Karl-Arne Ahlqvist
Valsamordnare

2017-12-18

1/2

KF § 246

Dnr KS/2017:694-108

Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. ärende om folkomröstning i frågan om ny skolstruktur får väckas,
2. ärendet remitteras till valnämnden och barn- och utbildningsnämnden för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut och att det blir kommunfullmäktiges beslut.

Beskrivning av ärendet

Ärende om att hålla folkomröstning får väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommunmedlemmarna. Folkinitiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydligande, personnummer och uppgift om deras adresser.

Förvaltningen har kontrollerat att de formella förutsättningarna är uppfyllda. Totalt har inlämnats 3 113 namnunderskrifter. Vid en kontroll av om de fyra sista siffrorna i personnumret finns, personerna är födda 1999 eller tidigare samt har uppgett adress i Strängnäs kommun befanns 374 underskrifter vara ogiltiga. Det är således 2 739 namnunderskrifter som kommunen har att utgå från att de är korrekta.

Vid Statistiska centralbyråns (SCB) mätning i mars 2017 var andelen röstberättigade till kommunfullmäktige i Strängnäs kommun 26 589, vilket betyder att minst 2 659 personer behöver stå bakom initiativet för att kunna väcka ärende om folkomröstning.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag, Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur, 2017-12-15

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

2017-12-18

2/2

Beslutet skickas till
Valnämnden
Barn- och utbildningsnämnden

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------